

RA D-Č S A

Rezultati ispitivanja javnog mnijenja - utjecaj pandemije na razvoj volonterskih programa i uključivanje građana u volontiranje te na volonterska iskustva

RA D-Č S A

Program istraživanja i razvoja volonterstva

KORISNIK

D/kolektiv

PARTNERI

CCI CENTAR ZA CIVILNE INICIJATIVE

volonterski
centar
zagreb

ACTGRUPA

M

PRIPREMA
POZOR
SMART

GRAD RUMIKA

HRVATSKI
CENTAR
ZA RAZVOJ
VOLONTERSTVA

ff
Nacionalna zaklada za razvoj
civilnoga društva

GRAD SPLIT

PRONI
PROJEKAT ZA RAZVOJ VOLONTERSTVA

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.
Sadržaj dokumenta isključiva je odgovornost DKolektiva - organizacije za društveni razvoj.

Sadržaj:

Rezultati ispitivanja javnog mnijenja - utjecaj pandemije na razvoj volonterskih programa i uključivanje građana u volontiranje te na volonterska iskustva Error!
Bookmark not defined.

Uvod i ciljevi ispitivanja	3
Dizajn upitnika	3
Prikupljanje podataka i uzorak	3
Obrada i analiza podataka	4
Rezultati ispitivanja usmjerenog volonterima	5
Sociodemografska obilježja ispitanika:	5
Volontiranje u pandemiji:	6
Zaključak i rasprava	11

KORISNIK

PARTNER

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Sadržaj dokumenta isključivo je odgovornost Dkolektiva – organizacije za društveni razvoj.

Uvod i ciljevi ispitivanja

U razdoblju od svibnja do srpnja 2022. godine Hrvatski centar za razvoj volonterstva proveo je ispitivanje javnog mnijenja koje se odnosi na utjecaj pandemije na volonterstvo u RH.

Istraživanje se provelo kroz projekt „Radius V“, sufinanciran sredstvima Europske unije i Europskog socijalnog fonda.

Ispitivanje javnog mnijenja bilo je usmjereno volonterima, odnosno osobama koje su imale volontersko iskustvo prije kao i tijekom pandemije COVID-19. Cilj ispitivanja bilo je ispitati osobna iskustva, motivaciju te stavove volonterki i volontera u volontiranju tijekom pandemije COVID-19. Također, zanimalo nas je i je li pandemija i koliko utjecala na neuključivanje pojedinaca u volonterske aktivnosti.

Dizajn upitnika

Upitnik za volontere sastojao se od dvije cjeline:

- Sociodemografska pitanja
- Volonterska iskustva

Upitnik je imao ukupno 20 pitanja, od toga dva pitanja sa skalom Likertovog tipa te jedno pitanje otvorenog tipa. Ispitanicima je za ispunjavanje upitnika bilo potrebno 10-ak minuta.

Prikupljanje podataka i uzorak

Ciljana populacija u ispitivanju javnog mnijenja bili su volonteri, odnosno osobe koje su imale iskustvo volontiranja.

Uzorak u istraživanju je bio neprobabilistički prigodni. Poveznica na online upitnik javno je objavljena putem društvenih mreža, web stranica i kontakata nositelja projekta i projektnih partnera. Kontaktirane su i neformalne inicijative kako bi među svojim članstvom proširile poveznicu na upitnik.

Upitnik je do kraja ispunilo ukupno 206 volontera.

Zbog načina prikupljanja podataka (isključivo online, putem određenih web stranica) uzorci se ne mogu smatrati reprezentativnima. Uzorak ispitanih volontera iako neravnomjeran i malen, može poslužiti kao putokaz za buduća ispitivanja utjecaja pandemije na volonterska iskustva.

Obrada i analiza podataka

Pri testiranju povezanosti sociodemografskih obilježja ispitanika s njihovim osobnim iskustvom u volontiranju koristili smo analizu varijance (ANOVA). Za testiranje statističke značajnosti razlike prosječnih rezultata na skalama između više različitih skupina (npr. skupine radnom/obrazovnom statusu i prihodima kućanstva) korištena je analiza varijance (ANOVA). Sve analize su rađene uz pomoć programskog paketa SPSS v26.

Rezultati ispitivanja usmjerenog volonterima

Sociodemografska obilježja ispitanika:

U uzorku prevladavaju žene (87,86%), ispitanici uglavnom imaju između 18 i 30 godina (58,74%), najviše ih je iz Grada Zagreba (34,51%) i Primorsko-goranske županije (18,31%), uglavnom je riječ o zaposlenim osobama (45,77%) te višeg obrazovnog statusa (57,04% ima završenu barem višu školu ili preddiplomski studij) i prosječnih primanja (45,07%). Od zaposlenih ispitanika, kod njih 23,07% promijenio se način rada – sada često ili isključivo rade od kuće.

		Frekvencija	Postotak
Spol	Ženski	181	63,5%
	Muški	24	11,65%
	Ostalo	1	0,49%
Dob	<18 godina	18	8,74%
	18-30 godina	121	58,74%
	31-45 godina	33	16,02%
	46-60 godina	28	13,59%
	61+ godina	6	2,91%
Županija stanovanja	Grad Zagreb	49	34,51%
	Primorsko-goranska	26	18,31%
	Splitsko-dalmatinska	19	13,38%
	Osječko-baranjska	16	11,27%
	Zagrebačka	8	5,63%
	Sisačko-moslavačka	4	2,82%
	Ostale	84	40,78%
Radni/obrazovni status	Srednjoškolac/srednjoškolka	18	12,68%
	Student/-ica i ne radi uz studij	17	11,97%
	Student/-ica i radi uz studij	23	16,20%
	Nezaposlen/-a i u potrazi za poslom	9	6,34%
	Nezaposlen/-a i ne traži posao	4	2,82%
	Zaposlen/-a	65	45,77%
	Umirovljenik/-ica	6	4,23%
Stupanj obrazovanja	Osnovna škola	8	5,63%
	Srednja škola	53	37,32%
	Viša škola/preddiplomski studij	28	19,72%
	Fakultet/diplomski studij	43	30,28%
	Magisterij/doktorat/specijalizacija	10	7,04%
Prihod kućanstva	Mnogo niži od prosječnog	7	4,93%
	Nešto niži od prosječnog	18	12,68%
	Približno isti kao i prosječni	64	45,07%

	Nešto viši od prosječnog	48	33.80%
	Mnogo viši od prosječnog	5	3.52%
UKUPNO		206	100%

Volontiranje u pandemiji:

83.10% ispitanika je volontiralo za vrijeme pandemije, najčešće u udrugama (80,5%), zatim u ustanovama (25,42%), neformalnim inicijativama (18,64%) te vjerskim zajednicama (11,02%). Većina ih je volontirala uživo (61.86%), manji broj kombinirano, tj. i online i uživo (31.36%) ili isključivo online (6,78%).

Kada je riječ o aktivnostima volontiranja, najviše ispitanika u pandemiji je volontiralo pružajući intelektualne usluge (55,08%), radeći fizičke poslove (46,61%), zatim pružajući socijalne usluge (39,83%) te administrativne usluge (22,8%).

Kada je riječ o učestalosti volontiranja, najveći broj ispitanika u pandemiji je volontirao jednom tjedno ili češće (njih 45,76 %). Kod onih koji su imali iskustvo volontiranja prije pandemije (73,94% ispitanih), većina je volontirala rjeđe u pandemiji nego prije pandemije (njih 43,96%), njih 17.58% volontiralo je češće nego ranije, a kod njih 38,46% pandemija nije promijenila učestalost uključivanja u volonterske aktivnosti. 85.92% ispitanih želi nastaviti volontirati i kada pandemija završi.

Kao najčešće razloge za uključivanje u volontiranje u pandemiji ispitanici bez prethodnog volonterskog iskustva navode osobni osjećaj korisnosti (85,19%), potrebu za stjecanjem novih znanja i vještina (77,77%) te korištenja vještina koje inače nemaju priliku koristiti (62,69%), ali i altruistične motive poput toga da budu dobar primjer drugima (74,07%), da izraze svoju solidarnost (70,37%) i da sudjeluju u zajedničkom pomaganju u krizi (62,69%). Više razloga za uključivanje u volontiranje nalazi se u tablici niže.

Tvrdnja	Postotak volontera na koje se tvrdnja donekle ili u potpunosti odnosi
Htio/htjela sam se osjećati korisno.	85,19%
Htio/htjela sam steći nova znanja i vještine.	77,77%
Želim biti dobar primjer drugima.	74,07%
Vjerujem da je u kriznim situacijama važno izraziti solidarnost i prema ljudima koje osobno ne poznajemo i zajednici u kojoj živimo.	70,37%
Volim kada svi zajedno pomažemo u krizi.	62,96%
Dobio/-la sam priliku koristiti vještine koje trenutno nemam priliku koristiti.	62,96%
Potaknuli su me primjeri drugih volontera.	55,56%
Želio/željela sam pomoći pojedincima ili grupama koje je ova pandemija osobito pogodila.	51,85%
Imam više vremena sada nego prije pandemije.	40,74%
Htio/htjela sam steći vrijedno iskustvo rada u struci.	40,74%
Ova pandemija mi je promijenila prioritete, shvatio/-la sam da bi trebao/-la više pomagati drugima i/ili zajednici u kojoj živim.	29,62%
Htio/htjela sam ipak na neki način biti dio zajednice, jer mi je posao/škola/studij uglavnom u online obliku.	25,92%
Htio/htjela sam iskoristiti priliku da budem više vani, na svježem zraku.	22,22%

U pandemiji sam izgubio/-la posao i htio/htjela sam kvalitetno iskoristiti slobodno vrijeme.	3,7%
--	------

S obzirom na nerazmjerni broj volontera prema sociodemografskim skupinama, proveli smo provjeru razlikuju li se ispitanici prema sljedećim kategorijama: dob, radni status i prihodi kućanstva. Ispitanici se prema ovim kategorijama najviše razlikuju kod želje za stjecanjem novih znanja i vještina – to je na uključivanje u volontiranje u pandemiji najviše motiviralo mlade od 18 do 30 godina te studente koji ne rade i nezaposlene koji traže posao.

Ispitanike koji su imali volontersko iskustvo i prije pandemije tražili smo da usporede svoja volonterska iskustva prije pandemije i tijekom pandemije. Za većinu volontera s prethodnim iskustvom volontiranja (njih 51,65%) volontiranje je predstavljalo konstantu u svijetu koji se neprestano mijenjao. Dosta njih se u protekle dvije godine osjećalo zadovoljnije i ispunjenije (46,15%) te bliskije s drugima (43,96%). Smatraju da je njihov doprinos u vrijeme pandemije značajniji i važniji nego ranije (42,86%) te su mnogo naučili (42,85%). Jedan dio ispitanih volontera bojao se prenošenja koronavirusa, no zabrinutiji su bili za druge (45,06%), nego za sebe (34,07%). Više razlika u volonterskom iskustvu prije i tijekom pandemije nalazi se u tablici niže.

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.
Sadržaj dokumenta isključivo je odgovornost DKolektiva – organizacije za društveni razvoj.

KORISNIK

DKolektiv

PARTNERI

CCi CENTAR ZA CIVILNE INICIJATIVE

ACTGRUPA

M

SMART

volonterski centar zagreb

MAGNET

MAGNET

MAGNET

MAGNET

Tvrdnja	Postotak volontera na koje se tvrdnja donekle ili u potpunosti odnosi
U svijetu koji se stalno mijenjao u protekle dvije godine, volontiranje je u mom životu predstavljalo konstantu.	51,65%
Volontirajući tijekom protekle dvije godine osjećao/-la sam se zadovoljnije i ispunjenije nego ranije.	46,15%
Bojao/-la sam se da ću prenijeti koronavirus drugima prilikom volontiranja.	45,06%
Osjećao/-la sam se bliskije s drugima (koordinatorima volontiranja, mentorima, drugim volonterima, korisnicima volontiranja) tijekom volontiranja.	43,96%
Bojao/-la sam se da ću svojim ukućanima prenijeti virus kojim sam se zarazio/-la prilikom volontiranja.	43,95%
Smatram da sam mnogo više naučio/-la volontirajući u protekle dvije godine nego ranije.	42,85%

Moj volonterski doprinos u protekle dvije godine puno je značajniji i važniji nego ranije.	42,86%
Volontiranje u protekle dvije godine bilo mi je stresnije nego ranije.	39,56%
Bojao/-la sam se da ću se zaraziti koronavirusom tijekom volontiranja.	34,07%

Najzabrinutiji da će koronavirus prenijeti ukućanima bili su studenti i nezaposleni, a zadovoljnije i ispunjenije nego ranije kroz volontiranje u pandemiji su se osjećali oni s nešto nižim i prosječnim prihodima, od onih s višim prihodima.

Na otvoreno pitanje da opišu svoja volonterska iskustva u protekle dvije godine odgovorio je tek manji dio ispitanih volontera. Kao najveće prepreke u volontiranju u pandemiji navode se mjere zaštite od koronavirusa (maske, obaveze cijepljenja i/ili testiranja), kao i ograničenja okupljanja, što je za volontere značilo i manje povezanosti s drugim volonterima i korisnicima, kao i manji broj dostupnih angažmana. Neki volonteri navode i kako je volontiranje online u njihovom slučaju manje korisno i manje kvalitetno za korisnike:

„Pozitivna strana kod volontiranja u pandemiji je shvaćanje koliko su korisne online platforme u volontiranju. One su mi jako pomogle i zahvaljujući njima mogla sam češće volontirati i sudjelovati na mnogo edukacija na koje možda ne bih stigla doći uživo. Ipak, smatram da ništa ne može zamijeniti kvalitetu volontiranja uživo, posebice u mom području koje se odnosilo na davanje instrukcija. Iako smo se mogle češće susresti online, kvaliteta takvih instrukcija bila je vidno manja nego onih uživo. Tako

da sve u svemu, pozitivna strana je kvantiteta volontiranja koja se povećala, a negativna je kvaliteta instrukcija koja se smanjila prema mojem iskustvu.“

„Pandemija je donijela brojne prepreke u zajednici, pa jednako tako i u volontiranju. Bilo je teže povoditi volonterske aktivnosti zbog brojnih epidemioloških mjera, ljudi su se rjeđe odlučivali na uključivanje u iste bilo sa strane volontera ili onoga za čiju se pomoć aktivnost provodi, najčešće zbog svoje sigurnosti ili sigurnosti drugih. Smatram da je svakako postojalo mnogo načina kako volontirati, samo je kao i inače, bilo potrebno malo ideja i volje. :)“

Oni koji se nisu uključili u volontiranje u protekle dvije godine kao najčešće razloge navode: nedostatak zanimljivih volonterskih angažmana u mjestu stanovanja (41.67%), previše obaveza na poslu/u školi/na fakultetu (37.50%) te nedostatak vremena (33.33%).

Zaključak i rasprava

Cilj istraživanja bio je utvrđivanje utjecaja pandemije COVID-19 na volonterska iskustva.

Iako se zbog specifičnosti uzorka (način prikupljanja ispitanika i veličina uzorka) rezultati dobiveni ispitivanjem javnog mnijenja volontera ne mogu generalizirati, ipak se mogu svesti na nekoliko zaključaka – rjeđe uključivanje u volontiranje/rjeđe organiziranje aktivnosti, stresnije volontiranje te manje kvalitetan rad s korisnicima zbog epidemioloških ograničenja.

Volonteri koji su imali prethodnog volonterskog iskustva zadovoljni su volontiranjem i navode da je njihov doprinos u pandemiji bio važniji nego ranije te da su se pritom osjećali sretnije i ispunjenije. I u ranijim ispitivanjima javnog mnijenja¹ je bila naglašena

¹ Primjerice, istraživanje o iskustvima volontera u kriznom volontiranju u SMŽ iz 2021. g. (HCRV, pristupljeno 1. srpnja 2022. g., <https://bit.ly/3Di9O2w>).

ova dimenzija dobrobiti volontiranja za volontere. Za mnoge volontere je volontiranje predstavljalo konstantu u svijetu koji se stalno mijenjao, a oni koji nisu imali prethodnog volonterskog iskustva, u volontiranje su se uključili najviše zato što su se htjeli osjećati korisno u kriznim vremenima te steći nova znanja i vještine. Solidarnost i zajednički rad za dobrobit drugih kao važna dimenzija volontiranja u ovom se ispitivanju javljaju tek na četvrtom mjestu razloga za uključivanje u volontiranje.

Unatoč tome što su brojni volonteri uočili dobrobiti volontiranja u pandemiji, nacionalne statistike ukazuju na značajno smanjenje broja volontera u pandemiji. Veći broj volontera broji uglavnom Sisačko-moslavačka županija (u 2021. godini gotovo 4000 volontera) u saniranju štete nastale potresom.

Uzorak onih koji nisu volontirali u pandemiji u ovom ispitivanju je premalen da bismo mogli izvući konkretne zaključke zašto se građani i danas manje uključuju u volontiranje, nego u ranijim godinama (iako su gotovo sve epidemiološke mjere ukinute), no u tom smjeru bi trebala ići buduća istraživanja kako bi se ispitalo kako najbolje motivirati građane na volontiranje, ali i s ciljem kreiranja novih politika, strategija i projekata usmjerenih na razvoj volonterstva u RH.

Za više o EU fondovima: www.esf.hr i www.strukturnifondovi.hr